

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ПОНЯТТЯ МИТНОГО БОРГУ

Намагання України долучитися до світових економічних процесів, що реалізовані в приєднанні до Світової організації торгівлі та продовженні переговорних процесів щодо членства в ЄС, вимагають адаптації національного законодавства в різних сферах, в тому числі і в галузі митної справи, до світових стандартів, і в першу чергу до законодавства ЄС. Першочерговим завданням на цьому шляху має бути визначення єдиних підходів до розуміння понять, що фіксуються в законодавстві.

У зв'язку з цим виникає потреба в з'ясуванні питання щодо можливості використання в національному законодавстві визначеного Митним кодексом ЄС поняття "customs debt" [1, р. 9], буквального перекладом якого є поняття «митний борг».

Означене поняття не є новим для українського законодавства, свого часу воно знайшло відображення в Положенні про надання фінансових гарантій митним органам незалежними фінансовими посередниками щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення, яке визначало митний борг як обов'язкові платежі, що підлягають сплаті під час митного оформлення товарів у разі їх ввезення на митну територію України для вільного використання [2]. При цьому, ні в чинних Податковому та Митному кодексах України, ні в новому заветованому Президентом України Митному кодексі, який має сприяти наближенню до євростандартів, таке поняття не міститься.

В літературі митний борг визначається як зобов'язання сплати суми митних платежів [3, с. 24].

Не вдаючись до аналізу поданих вище визначень митного боргу, відзначимо, що до митних платежів належать податки, що відповідно до Податкового кодексу України або митного законодавства справляються під час переміщення або у зв'язку з переміщенням товарів через митний кордон України та контроль за справлянням яких покладено на митні органи (п.14.1.113 ПК України) [4], а саме: мито; акцизний податок; податок на додану вартість. При цьому правила оподаткування митом встановлюються Митним кодексом України та іншими законами з питань митної справи (п.1.2 ПК України) [4].

Таким чином, порядок справляння митних платежів врегульовується податковим та митним законодавством. У зв'язку з цим напрошується висновок про те, що поняття митного боргу може бути застосоване для визначення зобов'язання щодо сплати не всіх митних платежів, а лише мита, оскільки такі зобов'язання щодо інших податків, що стягуються при переміщенні товарів через митний кордон охоплюються поняттями, визначеними Податковим кодексом України (податковий обов'язок, податкове зобов'язання, податковий борг). Однак підхід, за якого б в законодавство впроваджувалося окреме поняття

стосовно лише одного податку, в той час як усі інші (в тому числі і інші митні платежі) базуються на загальних засадах і до них застосовується загальне поняття, виглядає сумнівним. Більше того, на нашу думку, це суперечить п. 1 ст. 3 ПК України, яка визначає, що Митний кодекс України та інші закони з питань митної справи у частині регулювання правовідносин, що виникають у зв'язку з оподаткуванням ввезним або вивезним митом операцій з переміщення товарів через митний кордон України, є частиною податкового законодавства [4], що в свою чергу вимагає застосування однакових підходів до визначення понять та правил у сфері оподаткування.

Більше того, потребує адекватного перекладу саме поняття "customs debt", оскільки митний борг це не єдиний його переклад. Так, в російськомовному варіанті Митного кодексу ЄС, переклад якого здійснено в рамках Регіонального проекту USAID з лібералізації торгівлі та митної реформи (Астана, 2009 р.), це поняття визначається як митна заборгованість [5]. При цьому в обох випадках мова йде про зобов'язання щодо сплати митних платежів або лише мита. Тому висловлюється пропозиція щодо використання іншого поняття, яке б адекватно відображало закладений в нього зміст та відповідало національному законодавству, наприклад, митне зобов'язання [3, с. 23]. В цілому з думкою щодо невідповідності поняття та його змісту можна погодитися, хоча пропозицію щодо використання митного зобов'язання важко визнати вдалою з тих же підстав, що й використання поняття митний борг. Очевидно саме тому в новому Митному кодексі відсутні такі поняття, а натомість вживаються або «зобов'язок зі сплати митних платежів» (ст. 289, 290, 291, 293), коли мова йде про справляння митних платежів, або «податкове зобов'язання» (ст. 278), в разі виникнення зобов'язання щодо сплати мита [6].

Література

1. Regulation (EC) No 450/2008 of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 laying down the Community Customs Code (Modernised Customs Code) // Official Journal of the European Union. – L 145. – 4.6.2008. – P. 1-64. (P. 9).

2. Постанова КМУ від 04.10.1996 № 1216 «Про Положення про надання фінансових гарантій митним органам незалежними фінансовими посередниками щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення» // Урядовий кур'єр. – 1996. – 17 жовтня.

3. Мостовий А. Порядок справляння митних платежів // Митна справа. – 2010. – № 2. – С. 22-26 (с. 24)

4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року // Офіційний вісник України. – 2010. – № 92. – Т.1. – Ст. 3248.

5. Регламент Европейского Парламента и Совета (ЕС) №-450/2008 от 23 апреля 2008 года «Об утверждении Таможенного Кодекса Сообщества (обновленной версии Таможенного Кодекса) [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://kompmp.rada.gov.ua/kompmp/control/uk/doccatalog/list?currDir=47240>

6. Див.: Проект Закону України «Про внесення змін до Митного кодексу України та інших законодавчих актів України» від 12.05.2011 № 8130-д [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2011_11_03/JF69U0DG.html